

Kerstnachtviering 2018

Christus Triumfatorkerk Den Haag

Thema: Hoop en verlangen

Ds. Jaap vanden Akker

Met medewerking van The Sprinter Singers uit Zoetermeer

- Zingen voor de dienst
 - 'Midden in de winternacht' (lied 486: 1 en 4)
 - 'Wij trekken in een lange stoet' (lied 506: 1 en 2)
 - 'Komt verwondert' (478: 1 en 4)
- Koor: Rejoice en Sing
- Woord van welkom
- Aanvangslied: Komt allen tezamen (477: 1 en 5)
- Moment van stilte
- Groet, Bemoediging en drempelgebed
- Lied Eer zij God in onze dagen (lied 487: 1 en 2)
- Een lege stoel
- Een kerstster

Ik heb een kerstster in mijn handen
Deze gaat niet uit
Het brandt in de nacht
Het brandt in mijn hart

Onze kaarsen gaan een keer uit
Onze harten zijn een keer bevreesd
Onze zielen zijn zo verslagen
Onze hoop dooft soms
Ons vertrouwen gaat op en neer

Maar het licht van de Geest
De kerstster in onze harten
Blijft schijnen
Verlichten wat duister is
Verwarmen wat kil en koud is
In de donkere nachten
In de duisternis van het leven

Ik heb een kerstster in mijn handen
En zo houd ik stand
Zo overleef ik steeds
Mijn kerstster brandt nog
En zal blijven branden
Het blijft mijn wegen verlichten
Het blijft mijn hart verwarmen
Verwonderd over dit licht
Aanbid ik U
Soms hardop
Maar soms ook
Stilletjes in mijn hart
Hayarpi Tamrazyan

- Inleiding: Hoop en verlangen
- Koor: Overture Sing Christmas
- Gebed voor de kerstnacht
- Lezing uit het Oude Testament Jesaja 2: 2-5
- Lied 'Hef op uw hoofden, poorten wijd' (Lied 435: 1 en 2)
- Lezing van het Kerstevangelie volgens Lucas 2, 1-20
- Lied Gezang 483 'Stille nacht'
- Verkondiging
 - Dit is een beroemd beeld.

Het staat in de tuin van het gebouw de Verenigde Naties in New York.

Het beeld is in 1958 geschonken door de toenmalige Sovjet Unie aan de VN. En zo ziet het er ook uit. Een standbeeld in duidelijke Oostblok stijl. We zien een man die een zwaard omsmeedt tot een ploegschaar. Het beeld staat symbool voor het einde van geweld en het begin van de wereldvrede.

Een prachtig symbool natuurlijk. Opmerkelijk midden in de koude oorlog, en nog opmerkelijker ook dat juist de communistische Sovjet Unie, waar geloof bepaald niet in de ideologie paste, dit beeld heeft geschonken. Zwaarden worden ploegijzers. Het beeld komt uit Jesaja 2:

“Hij zal rechtspreken tussen de volken,
over machtige naties een oordeel vellen.

Zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegijzers
en hun speren tot snoeimessen.

Geen volk zal nog het zwaard trekken tegen een ander volk,
geen mens zal meer weten wat oorlog is.”

Een prachtig visioen natuurlijk. Mooi om dit standbeeld te schenken. Je vraagt je af wat voor boodschap de Sovjet Unie hiermee wilde afgeven midden in de koude oorlog.

Zwaarden worden ploegscharen. Dat beeld heeft door de jaren heen mensen aangezet om tot vrede te komen. Toen er nog een ijzeren gordijn door Europa liep, toen waren het mensen in de Evangelisch Kirche in Oost-Duitsland die een beweging oprichten: *Schwerden zu Pflugscharen*. Met een logo op hun borst van Zwaarden die tot ploegzwaarden werden omgevormd. Dat logo werd hun verzetsdaad. Deze beweging werd een luis in de pels van het DDR regiem en stond aan de basis van de *Wende* in 1989.

Wat een visioen wel niet met mensen kan doen.

In een wereld waren mensen tegen elkaar opstaan. De groten der aarde elkaar de loef af proberen te steken met steeds grotere woorden, een droom centraal stellen. Een visioen, een verlangen.... Zwaarden worden ploegscharen en speren worden snoeimessen.

Een droom centraal stellen - Dat is wat Jesaja doet.

Want de dagen van Jesaja stonden ook bol van dreiging, oorlog, volkeren die gedeporteerd werden of op de vlucht sloegen.

Juist in crises komen dromen op, zoals toen in de DDR. Zoals Martin Luther King ooit droomde van blanke en zwarte kinderen die hand in hand liepen in de moeilijkste tijden van apartheid en segregatie. Om die droom werd hij vermoord.

In moeilijke tijden groeit de fantasie en ontstaan verzetsliederen.

In moeilijke tijden valt alle ballast weg en ben je diep in jezelf op zoek naar een uitweg, hoop je op verandering.

Jesaja komt in verzet. Dit kan zo niet langer!

We zijn van God los, zoals we nu leven in onze wereld, roept hij.

In hem groeit een verlangen, een dorsten naar vrede, naar gerechtigheid.

En dat verlangen, dat zit ook in een ieder van ons. Jesaja roept het op en vraagt ons mee te dromen. Te verlangen naar heelheid en gerechtigheid. Om elkaar bij de hand te nemen en op weg te gaan. Op weg naar de berg. De berg met de Tempel van de Heer. Naar de plek waar hemel en aarde elkaar raken. In het lied van Jesaja is dat de berg Sion. Het hemels Jeruzalem. Daar waar het leven niet wordt bepaald door angst en dreiging. Dat verlangen drijft de volken naar de die berg. Daar is God te zien. Te herkennen aan zijn daden: zwaarden die ploegijzers worden, speren snoeimessen.

Waar verwoesting wordt stopgezet duikt God op. Waar angst hoop wordt, daar is God te vinden. Waar grote monden kwetsbaarheid tonen.

Een groots en hemels visioen. Prachtig. Alle volken van de aarde zijn er naar op weg en zullen oorlog en geweld afzweren.

Maar waar is die berg te vinden, de berg van de tempel van de Heer? Het hemels Jeruzalem? Waar gebeurt dit dan? Of blijft het mooi en inspirerend, maar onbereikbaar? Een lammetje en een leeuw die samen spelen in de wei, ja, ja...

“Dat dacht ik niet!”, moet Lucas gedacht hebben toen hij het visioen van Jesaja hoorde. Dat visioen is werkelijkheid geworden. Het wordt elke dag wel ergens werkelijkheid! Kijk maar goed om je heen.

Daar waar een kind wordt geboren.

Daar waar stoere mannen zich vergapen aan het kwetsbare begin van nieuw leven.

Daar waar licht brandt in de nacht.

Daar waar mensen een willoze speelbal *lijken* te zijn van de machten die over hen zijn aangesteld, maar ze ontdekken dat het echte leven zich niet afspeelt in de hogere politiek, of in de journaals, dat is hooguit een irritante spelbreker van het

echte leven, nee het echte leven dat gebeurt in het klein. Tussen twee mensen die worstelen met een levensopdracht. Die vol zijn van verlangen, zwanger van vrede en wegen zoeken in de roerige wereld om het kostbare bezit van nieuwe hoop en verlangen te koesteren, te beschermen, te laten groeien en vooral: op waarde te schatten. Als nieuw ijkpunt in hun leven.

Dat is wat Jozef en Maria doen. Ze laten het wonder toe in hun bestaan. En proberen eruit te leven.

Dat is wat de herders doen. Ze durven het goede nieuws te geloven. En gaan op weg, niet naar een hoog verheven ideaal van een Hemels Jeruzalem op een berg, nee ze dalen af, naar een nederig onderkomen in het veld. Hun eigen nachtverblijf. Dichtbij huis. En vinden het: hun vleesgeworden verlangen. God bij de mensen, de hemel op aarde.

Daarom: een groots verlangen, een visioen hebben we nodig als richtpunt in ons leven. Zonder een groots beeld van zwaarden die ploegijzers worden, van vrede op aarde, raken we onze richting kwijt.

Maar om ons gaande te houden, om gemotiveerd te blijven hebben we ook iets kleins nodig, kleine wondertjes in ons bestaan: momenten dat het goed is. Harmonie. Rust in je hoofd. Liefde gedeeld. Als hemel en aarde elkaar raken.

Daar gebeurt het echte leven. Dat houdt ons op de been.

Houd ze vast die momenten. Zoals Maria dat doet: ze bewaarde al deze dingen in haar hart en bleef er over nadenken.

Ze voeden ons verlangen. Ze houden de hoop levend.

Ze maken God zichtbaar in je leven. Klein en kwetsbaar – maar onmiskenbaar.

Daar gaat het om. Dat is de onderstroom in je leven. Dat is de noodzaak van hoop en verlangen.

Het is zoals Vaclav Havel ooit schreef, onder de titel: De weg van de hoop.

Diep in onszelf dragen we hoop: als dat niet het geval is, is er geen hoop.

Hoop is de kwaliteit van de ziel en hangt niet af van wat er in de wereld gebeurt.

Hoop is niet te voorspellen of vooruit te zien. Het is een gerichtheid van de geest, een gerichtheid van het hart, voorbij de horizon verankerd.

Hoop in deze diepe krachtige betekenis

is niet hetzelfde als vreugde, omdat alles goed gaat of bereidheid je in te zetten voor wat succes heeft.

Hoop is ergens voor werken omdat het goed is, niet alleen omdat het kans van slagen heeft.

Hoop is niet hetzelfde als optimisme evenmin overtuiging dat iets goed zal aflopen. Wel de zekerheid dat iets zinvol is afgezien van de afloop, het resultaat. Amen

- Koor: I came upon the midnight clear

- Gebeden

- Inzameling van de gaven en Koorzang: Angels from the Realms of Glory en Carol of the King

- Slotlied "Hoor de eng'len zingen d'eer" (Lied 481)

- Zegen

- Lofzang: Ere zij God